N°. 294. DE GRONDWET. 1854.

ZEGELEN ZUID-HOLLAND 1½

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

VRIJDAG 5 MEI.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . „ 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 70, Ned. Cour.

Het verslag over het onderwijs.

II.

De Regering blijft de Latijnsche scholen en gymnasiën beschouwen als te behooren tot het middelbaar onderwijs, ofschoon zij onderworpen zijn aan de regels, bij het organiek besluit van 1815 op het hooger onderwijs gemaakt. De Regering acht het geen betoog noodig, dat de Latijnsche scholen met één leerling en met drie leerlingen, niettegenstaande de kunde en den ijver van sommige harer leeraars, onvolledig en alzoo onvoldoende zijn; maar verklaart, niet altijd bij magte te zijn, tot afschaffing dezer scholen, op welker behoud enkele gemeentebesturen grooten prijs stellen, te doen overgaan, en in allen gevalle te trachten, het oprigten van nieuwe inrigtingen van dien aard te voorkomen.

Niettegenstaande dus enkele Latijnsche scholen niet of slechts gedeeltelijk aan haar doel, behoorlijke voorbereiding voor het academisch onderwijs, voldoen, zijn er onderscheidene, waarvan het tegenovergestelde mag gezegd worden en kan een gunstig getuigenis afgegeven worden evenzeer van de meeste gymnasiën. In 't algemeen, heeft de verandering van de Latijnsche scholen in gymnasiën goede vruchten gedragen en een vollediger onderwijs ten gevolge gehad. Dat evenwel de tweeledige strekking der gymnasiën, opleiding tot het universitair onderwijs en vorming voor handel, landbouw en industrie, de academiën te Breda en te Delft enz. in hare ontwikkeling eenigermate heeft tegengehouden, zou, welligt niet zonder grond, kunnen worden beweerd. Veel, bijna alles, hangt evenwel af van de leeraars. Waar deze goed en talrijk genoeg zijn, verkeeren de gymnasiën, in den regel, in een bloeijenden toestand.

Wij gelooven, dat de organieke besluiten, betreffende de erkenning en regeling van Latijnsche scholen en collegiën door de Regering, overvloedige middelen aanbieden, om het verkeerde te herstellen, waar het ontdekt wordt. In art. 24 van het besluit van 2 Aug. 1815 wordt een krachtig middel gevonden, om een toezigt op de Latijnsche scholen te houden. De erkenning van bestaande, de vergunning tot het oprigten van nieuwe inrigtingen is uitsluitend aan de Hooge Regering opgedragen. Bijaldien er eene commissie bestaat en, waar zij bestaat, stipt en strikt onpartijdig het examen afneemt, dat bij art. 5 van het organiek besluit is voorgeschreven; bijaldien de curatoren op gelijke wijze de taak vervullen, hun bij de artt. 28 en 29 opgedragen, en geen getuigschrift wordt afgegeven, dan aan hen, die in de hoogste klasse voldoende blijken van hunne bekwaamheid gegeven hebben, om tot het akademisch onderwijs bevorderd te worden; bijaldien de voorschriften, betreffende het onderwijs, voor leerlingen en onderwijzers worden in acht genomen, en het regeringstoezigt iedere afwijking gadeslaat en bestraft — hoe kan er dan eenig bezwaar bestaan, om de toelating tot het academisch onderwijs nog meer te belemmeren, dan bij art. 149 is geschied? De klagten over den nadeeligen invloed, dien de onbelemmerde toegang tot de academische lessen op de voorbereidende instellingen uitoefent, spruiten, o. i., alleen voort uit de miskenning en veronachtzaming der bepalingen, in de bestaande verordeningen vervat. Het eerste kwaad zit in de zamenstelling der commissie, die op de toelating tot het onderwijs op de Latijnsche school behoort toe te zien. Zoodra de beslissing van dit collegie, al zij het ook zelfs in geringe mate, afhankelijk of onder den invloed is van eene beginsellooze goedwilligheid of van een belang bij de uitbreiding der Latijnsche school of van het Gymnasium, wordt men in de toelating gemakkelijker; en het kwaad, daardoor veroorzaakt, blijft gedurende den leercursus merkbaar bij elken overgang tot eene hoogere klasse, wanneer niet bij curatoren eene groote mate van zelfstandigheid van oordeel en wil heerscht. De klagten van hoogleeraren aan de Academiën, wier onderwijs voor zoo slecht voorbereide hoorders zonder nut is, moeten evenzeer aangeheven worden door iederen docent aan de Latijnsche school of het Gymnasium, die de noodige klem mist, om den mingeoefende naar waarde te klassificeren.

Wij zijn onwillekeurig op een terrein gekomen, waar we niet te huis behooren; maar het belang der zaak leidde ons daarheen. Het betreft hier wederom een groot beginsel. Men spreekt van eene nieuwe wettelijke regeling; men neemt bij Koninklijke besluiten voorloopige maatregelen, om tijdelijk de leemten aan te vullen, die men meent te ontdekken, zonder vooraf te onderzoeken, welke waarborgen in de *bestaande* verordeningen gevonden worden, zoo zij slechts stipt en in allen deele eerlijk en getrouw worden in acht genomen.

Wij hebben opzettelijk nagegaan, wat in de organieke besluiten ten aanzien van de voorbereiding tot het academisch onderwijs is voorgeschreven, en van stap tot stap de voorschriften vergeleken met hetgeen onder ons oog plaats heeft en wij konden waarnemen; — en wij zagen het groot belang in, dat men, door een *tijdelijken* onbelemmerden toegang tot de academische lessen te verleenen, evenwel na eene bloote kennisneming van de mate der bekwaamheden en vorderingen, met den wezenlijken toestand van het voorbereidend onderwijs bekend geraakte, om daaraan juist de stof tot eene wettelijke regeling te ontleenen.

Zoo men nu het verslag in handen neemt van de verschillende inrigtingen, tot voorbereiding van het academisch onderwijs in ons Vaderland, ten getale van 67, zal men de tegenstrijdigste uitkomsten opgegeven vinden; zoodat *hier* het gymnasiaal onderwijs voor eene geheele afdeeling wordt opgeheven, en *daar* diezelfde afdeeling als bloeijend wordt vermeld. Maar tot staving van hetgeen we straks beweerden, lazen wij betreffende het Gymnasium te Amsterdam het volgende: „Bij de „leerlingen der laagste klasse was het wederom zigtbaar, „dat het vroeger door hen genoten onderwijs hunne „vermogens niet genoegzaam had ontwikkeld.” Meer afdoende is het getuigenis van den raad van bestuur van het Athenaeum te Maastricht: „De raad bleef be„treuren, dat de aankomende leerlingen, ten gevolge „van onvoldoende kundigheden en niet genoegzaam „ontwikkelde geestvermogens, niet op de hoogte zijn, „om het onderwijs te volgen; zoodat een groot gedeelte „van het eerste schooljaar aan het Athenaeum verloren „gaat. Het oprigten eener voorbereidende school aan „het Athenaeum, waar de leerlingen, die den vereischten „ouderdom hebben, om tot de lessen te worden „toegelaten, doch daartoe de noodige kennis missen, „het hun ontbrekende konden opdoen, zou, naar „het oordeel van den raad, gunstige uitkomsten kun„nen geven, en hij hoopte eenmaal in de gelegen„heid gesteld te zullen worden tot het oprigten van „dergelijke voorbereidende school te kunnen overgaan. „Bij het onderwijs in de Nederlandsche taal doen zich „steeds, uit hoofde van de geringe ontwikkeling en „kennis der aankomende leerlingen, eigenaardige „moeijelijkheden voor, welke de docenten zich de meeste „moeite geven te overwinnen. Ook de vorderingen in „het rekenen en in de stelkunde lieten, in weêrwil van „de daaraan besteedde moeite, nog veel te wenschen „over, hetgeen voornamelijk wordt toegeschreven aan „de nagenoeg volslagen onkunde, der aankomende „leerlingen, zelfs in het practisch rekenen. Men zal „trachten hierin zooveel mogelijk te voorzien.” Met juistheid werd dus ten aanzien van het gymnasium te Brielle aangemerkt: „het gymnasium werkte ook gunstig „op de verbetering van het lager schoolwezen in de „gemeente.”

Alvorens onze beschouwing over het verslag, wat het hooger onderwijs betreft, te eindigen, moeten wij onze bevreemding te kennen geven over het ontbreken van verschillende opgaven. Als bij art. 194 der Grondwet een uitvoerig verslag wordt voorgeschreven van den staat der hooge, middelbare en lagere scholen, mogt men te regt verwachten, dat dit verslag volledig zou zijn. Nogtans worden daarin ook thans gemist eenige opgaven, betreffende de verschillende seminaria, welke uit 's Rijks schatkist worden ondersteund of onderhouden en waartoe de artt. 58 en 59 van het organiek besluit van 1815 gereede aanleiding geven, zulks te vorderen. Op gelijke wijze wordt in het Koninklijk besluit van 14 Junij 1825 het middel gevonden, om bekend te geraken met den toestand der instituten, paedagogia, kweekscholen, enz., waar jongelieden in de oude talen onderwijs genieten, en verder tot den geestelijken of anderen geleerden stand worden voorbereid. Wij zullen de laatsten zijn, om het nut van statistieke opgaven eenigzins in twijfel te trekken; maar scharen ons aan den kant van hen, die elke onvolledige en gebrekkige statistiek hoogst verderfelijk achten, omdat, wat daarop wordt gebouwd, een onwissen grondslag heeft.

De heer van der Kemp toont zich in n°. 1173 van *de Nederlander* geraakt, dat Prof. Opzoomer in zijn pas uitgekomen werk, „*Staatsregterlijk onderzoek*” gesproken heeft van *onzen* van der Kemp, tegen welken titel, in dien zin, dat hij in dezelfde staatkundige rigting, die der vrijzinnigheid, zou staan, door hem openlijk en nadrukkelijk wordt geprotesteerd. Wij laten aan den Hoogleeraar over, om zelf den zin te verklaren, waarin hij die uitdrukking heeft gebezigd; maar we verblijden ons, dat daaruit aanleiding genomen is, om ons bekend te maken met de verscheidenheid, zoo al niet met het verschil, in leer en praktijk tusschen de leden der anti-revolutionnaire partij. De heer van der Kemp zelf geeft de punten van verschil op:

„Hoe paradox het ook klinken moge, Groen is mij nog geen groot voorstander genoeg van de leer van het Goddelijk regt der Overheid: hij vereenzelvigt het mij te veel met het menschelijk regt der legitimiteit, dat, hoe eerbiedwaardig ook, toch altijd voor het Goddelijk regt moet onderdoen. God is aan onze stelsels van wettigheid niet gebonden. Hij wil niet zelden wat ons onwettig dunkt: en Zijn wil moet in allen gevalle gelden. Wat legitiem is, is daarom nog niet Goddelijk. Maar ik erken het, wij moeten aan de legitimiteit zoo lang vasthouden, tot dat het duidelijk blijkt, dat God iets anders wil. Volgens Groen is de Souvereiniteit een regt van eigendom, dat men tegen den overweldiger behoudt en niet dan òf bij vrijwilligen afstand òf door verjaring verliest: in mijn oog is zij een ambt, een post, eene bediening, die God, als de Koning der Koningen, en de Heer der Heeren, opdraagt of ontneemt naar Zijn welgevallen; welk welgevallen Hij, onder de vrije handelingen der menschen, openbaart door de blijkbare wegen Zijner Voorzienigheid, als Hij het zwaard der Overheid dan aan dezen dan aan genen in handen geeft en werkelijk bezitten doet. De woorden van Paulus: „de magten die er zijn, zijn van God verordineerd,” vat Groen even als anderen op in den zin van de wettige, naar menschelijk regt gestelde magten; ik in den zin van de metterdaad bestaande, onwedersprekbaar gevestigde magten, om het even hoe haar oorsprong zijn moge. Hiermede zeg ik niet wat de hoogleeraar mij met de woorden van Groen, als of zij de mijnen waren, zeggen doet, dat *ik den gekroonden roover, die gisteren onzen wettigen vorst heeft onttroond, heden als eene van God verordineerde magt beschouw*. Want de roover van *gisteren* is *heden* nog niet in het onbetwistbaar ongestoorde bezit. Maar wel zeg ik, dat de gekroonde roover, die bijv. een jaar geleden onzen wettigen vorst heeft onttroond en sedert dien tijd in het ongestoorde bezit van het oppergezag gebleven is, heden als eene van God verordineerde magt te beschouwen is. Ik erken, dat ik het gevaarlijke, voor veel misbruik vatbare beginsel van *les faits accomplis* meer nader dan Groen doet. Want ook hij erkent dat beginsel eenigermate, als hij een regt van praescriptie aanneemt, waardoor na eenig tijdsverloop eene onwettige magt wettig wordt: ik echter zoek de volbrenging der daad niet in de enkele gedane handeling, maar in de daarop gevolgde nieuwe blijkbaar gevestigde orde van zaken, ten gevolge waarvan eene in oorsprong misdadige magt moet gehouden worden voor eene door God gewilde en gestelde magt, waaraan wij om des Heeren en der conscientie wil gehoorzaamheid en onderdanigheid verschuldigd zijn. Maar de misdaad blijft misdaad, al maakt er God tot Zijne oogmerken gebruik van.”

De Redactie van *de Nederlander* laat daarop volgen.

„Wij zullen in de Staatsregtelijke quaestie zelve niet treden; noch om te onderzoeken of de voorstelling der denkbeelden van den heer Groen, in haar algemeenheid, volkomen juist is; noch om te betoogen dat het stelsel van den heer van der Kemp, zoo als het hier geformuleerd wordt, of naar verjaring

gelijkt, of *in toepassing zoowel als in beginsel, nog al bezwaar heeft.*»

Er is ons veel aangelegen, om het oordeel van deze partij te kennen over de bruikbaarheid van hare beginsels en wij mogen dus deze aanhalingen beschouwen als eene merkwaardige bijdrage tot bevordering van de kennis der anti-revolutionnaire leer.

De heer van der Kemp grondt zijn stelsel op eene waarheid, die zelden, en zeker door ons niet, betwijfeld wordt: »dat de goede God alle dingen alzoo stiert en regeert naar zijnen heiligen wil, dat in deze wereld niets geschiedt zonder zijne ordinantie«; maar in de eenzijdige toepassing van die waarheid ligt juist het gevaar, bestaat juist het misbruik, waarvoor het vatbaar is. Onder dat misbruik tellen wij uitdrukkingen als: »God is aan onze stelsels van wettigheid niet gebonden; Hij wil niet zelden wat ons onwettig dunkt: en zijn wil moet in allen gevalle gelden. Wat legitiem is, is daarom nog niet Goddelijk.« De heer van der Kemp zag voorbij, dat in art. 36 van de Geloofsbelijdenis, die hij aanhaalt, ook te lezen staat. »God wil, dat de wereld geregeerd wordt door *wetten* en *politiën*.«

De heer Groen heeft tegen dat stelsel in toepassing zoowel als in beginsel nog al bezwaar; ofschoon het ons voorkomt, dat de heer van der Kemp meer consequent is.

Eenmaal aangenomen zijnde, dat »de metterdaad bestaande, onwederspreekbaar gevestigde magten *van God verordineerd zijn*,« kan er geen sprake zijn van een korter of langer ongestoord bezit van *het Oppergezag*. Zoodra het pleit voldongen, het feit aanwezig is, bestaat *het Oppergezag*: de *van God verordineerde magt*.

Wij beweren, dat het beginsel, op die wijze geformuleerd, buiten ons Staatsregt ligt; want het is zeker met elk constitutionneel beginsel in strijd. Het beginsel der anti-revolutionnaire partij is niet alleen gevaarlijk, omdat het voor misbruik vatbaar is; maar in onze tegenwoordige huishouding is elk gebruik een misbruik; omdat Gods woord en wil geene algemeene beginselen van Staatsregt betreffen.

Elke aanranding toch van eene gevestigde orde zou dan door het daarop gevolgd feit gehomologeerd worden, en indien gisteren het grondwettig monarchaal gezag door het slijk ware gesleept en een republikeinsche regeringsvorm daarvoor in de plaats gesteld, zou heden de overweldiger van het bewind zich in zijn gezag kunnen handhaven, *als eene bediening naar Gods vrijmagtig welbehagen in den weg zijner Voorzienigheid verkregen.*

De heer Groen gaat zoover niet; maar de heer van der Kemp, als een uitstekend lid der anti-revolutionnaire partij aanmerkende, schijnt hij niet te ver van hem verwijderd, om des noods de hand te reiken tot bevordering van een regeringsvorm, welke op de puinhoopen van ons grondwettig volksbestaan kon worden gevestigd. Men ziet, hoe onder zoogenaamde Christelijke vormen, de anti-revolutionnair zonder gewetensbezwaar de grootst mogelijke revolutie kan tot stand brengen.

Buitenland.

ENGELAND.

Het Hoogerhuis heeft in zijne zitting van Maandag in comité onderzocht de bill tot verhooging van de incometax. Lord Malmesbury en de graaf Grey hebben de finantiële staatkunde der Regering bestreden. Lord Brougham beschouwde de belasting op het inkomen als de slechtste van alle lasten, maar heeft toch gemeend in de tegenwoordige omstandigheden zijne goedkeuring daaraan te moeten schenken. Reeds den 2den dezer is de derde lezing van die Bill door het Hoogerhuis toegestaan. Graaf de Grandville heeft uit naam der Regering verklaard, dat de kanselier der schatkist in de aanstaande week een financieel plan aan het Lagerhuis zal aanbieden, zoodat het hem onmogelijk was, om voor het tegenwoordige eenig inlichting te geven over de inzigten van het Ministerie.

Het Lagerhuis heeft toegestaan de aanbieding van eene bill tot wijziging der wetten van de militie in het vereenigd Koningrijk. Volgens een statuut van George III had de gemeente geen regt om de militie aan te werven dan bij een dreigend gevaar van inval van den vijand. Het doel van het tegenwoordig ontwerp is, de magt der Regering uit te breiden door haar te veroorloven de militie onder de wapenen te roepen, wanneer het land in staat van oorlog verkeert.

— Ten gevolge van het overlijden van den markies van Anglesey, telt het Engelsche leger thans twee veldmarschalken, prins Albert en de koning der Belgen.

— Te Londen is een gedenkpenning geslagen, om het bondgenootschap tusschen Frankrijk en Engeland te vereeuwigen. De penning stelt twee grenadiers voor, de een, een Engelsche en de andere een Fransche, die met het geweer te voet, de armen gestrengeld houden. Boven hen wapperen de vlaggen der beide volken, die nabij een stuk geschut geplaatst zijn. Het woord omgeven door het opschrift The Holy Alliance (het heilig verbond van 1854). Aan de keerzijde leest men tusschen twee lauwertakken het volgende: *England and France united to defend the oppressed and avenge insulted Europe.* (Engeland en Frankrijk vereenigd tot verdediging van de onderdrukten en om het beleedigde Europa te wreken.)

FRANKRIJK.

Het Wetgevend Ligchaam heeft den 2 dezer met algemeene stemmen aangenomen het wets-ontwerp, waarbij de burgerlijke dood wordt afgeschaft.

Men blijft te Parijs voortdurend spreken van de reis van Koningin Victoria en Prins Albert derwaarts. Zij zou gedurende der lente plaats hebben; maar iets zeker is daarvan nog niet bekend.

— De *Moniteur* behelst een dekreet des Keizers, waarbij van de 140,000 miliciens, uitmakende de ligting van 1853, een getal van 80,000 active dienst worden opgeroepen. Het tijdstip van marcheren zal door den Minister van Oorlog nader worden vastgesteld.

TURKIJE.

Er zijn een aantal belangrijke berigten ontvangen, die we het eerst zullen vermelden. Uit Parijs berigt men van gisteren, Woensdag, dat de *Moniteur* eene mededeeling bevat, waarin hoofdzakelijk het volgende wordt gezegd: »Het protocol der Weener-conferentie, den 9den April geteekend, is reeds bekend, hoezeer het nog niet officieel is openbaar gemaakt. Dat gewigtig staatsstuk is in de tegenwoordige omstandigheden van groot belang. Het toont aan, dat de band, tusschen de vier groote mogendheden gesloten, versterkt is, niettegenstaande Frankrijk en Engeland kronkelende onderhandelingen hebben afgebroken.»

Nog zegt de *Moniteur*, na de bevestiging van het bombardement van Odessa, dat het gebeurde met de *Furious* daarvan eene oorzaak is, en dat de verfoeijelijke aanranding, die Rusland daardoor op het volkenregt pleegde, alsnu met grond gestraft is. Het Russische bulletin, betreffende dat bombardement, houdt in, dat Engelsche en Fransche admiraals de overgave hebben geëischt van de Russische schepen, die zich in de haven van Odessa bevonden. Er werd daarop een weigerend antwoord gegeven. Toen heeft het bombardement een aanvang genomen. Een gedeelte der stad werd vernield. Eene poging van de Fransch-Engelsche vloot, om 1800 man aan land te zetten, is mislukt.

Te Weenen heeft men berigt ontvangen, dat vorst Paskewitsch aan de onzijdige schepen in de havens aan de monden van den Donau verlof heeft gegeven, om voorloopig tot 20 Mei ongehinderd te vertrekken. De Oostenrijkers zouden Klein-Wallachije binnenrukken. Uit Ursowa meldt men, dat 18,000 Turken den Donau van Kalafat naar Rasowa zijn afgezakt.

Uit Konstantinopel meldt men van 24 dezer, dat eene divisie der vereenigde vloot de Russische batterijen aan de Sulina-monden heeft beschoten.

Uit Triëst berigt men van Dingsdag jl., dat de hertog van Cambridge zich naar Corfu heeft ingescheept.

De meest belangrijke berigten van den dag zijn uit Griekenland. Volgens schrijven uit Athene van 26 April had er eene ontmoeting tusschen de Turken en Grieken nabij Janina en Preveza plaats gehad. De opstandelingen waren verslagen. Zij hebben 100 man, 4 stukken geschut en 60 vaatjes kruid verloren. 120 soldaten zijn krijgsgevangen gemaakt. Te Metzowo hebben de Grieken almede het onderspit gedolven. Grivas is met 16 zijner partijgangers naar Thessalie gevlugt. Ontmoediging heerscht in het Grieksche revolutionnaire comité. Intusschen worden de opstandelingen steeds door partijgangers versterkt. Bij de hoofden van den opstand bestaat onderling verdeeldheid. Grieksche soldaten, die krijgsgevangen zijn gemaakt, zijn door de Franschen aan Fuad Effendie in handen gesteld. Eene poging, te Samos beproefd, om daar een opstand te doen ontstaan, is hem mislukt. De stad Peta, die het middenpunt van den Griekschen opstand uitmaakte, is den 25sten door de Turken, onder bevel van Osman-pacha, veroverd. De opstandelingen ten getale van 3000 stonden onder het bevel van Tzapellas en Karaïskaki. Zij zijn geheel verslagen. De secretaris van Tzapellas is in het gevecht omgekomen. Men heeft stukken gevonden die deelneming der Grieksche Regering aan den opstand zouden aantoonen. Fuad Effendi, die bij dit gevecht tegenwoordig was heeft den lord opper-commissaris terstond onderrigt, dat het goed was geslaagd. Deze nederlaag wordt voor een doodelijke slag voor de Grieksche opstand gehouden.

Uit al deze berigten, per telegraaf ontvangen blijkt, dat men nopens het gebeurde en het bombardement van Odessa nog altijd in het onzekere verkeert, zoowel over de juiste dagteekening, waarop het heeft plaats gehad en over den duur daarvan als over de uitgebreidheid van den aanval. Immers de Duitsche bladen zeggen, dat het den 17den of 18den is aangevangen; toen werd afgebroken, en den 22sten hervat werd. Zij voegen er bij, dat de vereenigde vloot zich van Odessa heeft verwijderd. De Fransche *Moniteur* zegt integendeel, dat het bombardement den 23 is begonnen; dat het, bij het vertrek der laatste berigten, reeds 10 uren had aangehouden en nog werd voortgezet, en dat slechts 9 schepen daaraan deel nemen. De Engelsche dagbladen daarentegen, behelzen depêches, volgens welke de stad hetzij door 18 hetzij door 27 schepen was gebombardeerd. Zij geven algemeen op, dat het den 22sten heeft plaats gehad. Eene andere depêche zegt weder, dat alleen de quarantaine haven is gebombardeerd en dat het beschieten slechts twee uren heeft aangehouden, gedurende welke de vaartuigen bommen en congrevische vuurpijlen hadden geworpen, waardoor 8 Russische en 1 Oostenrijksch vaartuig waren in brand gestoken. Het Oostenrijksch vaartuig wordt genoemd de *Santa Catharina*, en, wat den uitslag betreft, bestaat dezelfde onzekerheid. Volgens den *Moniteur* is er eene batterij geheel vernield.

De Engelsche dagbladen spreken van batterijen. Naar den een zijn er slechts eenige magazijnen, buiten de stad gelegen, verbrand. Naar den ander is een gedeelte der stad in de asch gelegd. Uit het een en ander blijkt, dat het bombardement voor zeker mag worden gehouden; maar dat men de officiële rapporten moet afwachten, [...] de bijzonderheden te vernemen.

Wat den brand van Silistria betreft, daarvan is geen sprake meer. Die vesting, welke door de Russen wel is waar zeer wordt bestookt, biedt steeds sterken tegenstand. De Engelsche dagbladen, die reeds de vernieling en de ver-overing der vesting hebben aangekondigd, bevatten eene depêche van Orsowa, houdende, dat die stad den 23sten nog volstrekt geen letsel had bekomen. Het schijnt echter dat er krachtdadige pogingen door de Russen in het werk gesteld zullen worden, om de vesting te veroveren. Het [...] naar dat punt, dat vorst Paskewitsch eene aanzienlijke magt doet bijeentrekken, door de ontruiming van Klein-Wallachije te bevelen. Zijn ontwerp schijnt daarheen [...] leiden, den Donau op verscheidene plaatsen over te trekken en wel naar het middenpunt, terwijl een groot deel de[r] Turksche magt zich nog te Kalefat bevindt, en dat [...] andere zich bezig houdt de Russische troepen, die de Do-brudscha bezetten, het hoofd te bieden. Vorst Paskewitsch vereenigt dus een groot leger tusschen Tournoul en Ka-rasch, die aan den linkeroever, tegenover de Turksche [ves]tingen Nicopoli en Silistria, gelegen zijn. Tusschen [...] beide laatste plaatsen en op gelijken afstand van de e[ene] en van de andere, bevindt zich Routschouk, die wede[r] tegen de vesting Giurgevo gelegen is. Het zou op deze [...] voorname punten van den regteroever zijn, dat de Rus[sen] zich zouden willen vestigen. Reeds bezetten zij dien oe[ver] langs de geheele uitgestrektheid van den Neder-Donau [...] af Rassowa tot aan zee. Men moet erkennen, dat de [on]derneming niet zeer gemakkelijk zijn zal, daar Nicop[oli] Routschouk en Silistria 3 vestingen zijn, volkomen in st[aat] om een langdurigen en krachtigen wederstand te bied[en]. De *Moniteur* bevestigt het, dat de Turken een groot vo[or]deel op den Neder-Donau en de Dobrudscha hebben beha[ald] maar de bijzonderheden deswege ontbreken nog zooze[er] dat het Regeringsblad eerst Chernawoda had aangeduid [als] de plaats waar de overwinning door de Turken zou [...] behaald, maar thans mededeelt, dat het onmogelijk is [te] zeggen, waar de slag is geleverd. Men leidt daaruit [af] dat die niet van beslissenden aard geweest is, en dat [de] Turken daarvan geene belangrijke uitkomsten hebben [ver]kregen.

In Klein-Wallachije gaan de Turken voorwaarts, na[ar] mate de Russen zich verwijderen. Volgens eene depê[che] zouden deze laatsten, voor dat zij afgetrokken waren [...] jowa in brand gestoken hebben, zoodat de Turken, [...] zij de hoofdstad van klein-Wallachije binnen kwamen, sle[chts] een hoop bouwvallen hadden aangetroffen. Ook hieromt[rent] zal men echter nadere berigten moeten te gemoet zien.

Van gewigt is het onverwachte nieuws dat de Oo[sten]rijksche troepen Klein Wallachije zouden binnenruk[ken]. Men heeft achtervolgens er van gesproken, dat de Oo[stenrij]kers Servië, Bosnie, Albanie, Herzegowina en M[onte]negro zouden bezetten; tot hiertoe was nog niet van [...] Wallachije gewag gemaakt. Men moet dus ook des[...] nadere ophelderingen afwachten. Het zou toch bevreem[d] baren, dat die intogt geschiedde op het oogenblik da[t de] Russen dat gedeelte der Vorstendommen verlaten e[n de] Turken er bezit van nemen. Wat zullen de Oostenr[ijkers] dan daar nu uitrigten? Men houdt het voor meer [...] schijnlijk, dat Montenegro door het Oostenrijksche [...] bezet zou worden, omdat daar eene oproerige bew[eging] tegen de Turken is uitgebarsten. Talrijke vrijwilligen [heb]ben aan de oproeping van zekeren vorst Danielo [ge]-verleent. Daar kan de tusschenkomst van Oostenrijk [...] goeden invloed zijn, om die beweging te dempen. [...] te minder waarschijnlijk, dat de Oostenrijkers Klein-[Wal]lachije zullen intrekken, omdat, volgens ontvangen ber[igten] de gevoelens der bevolking ten voordeele der Turken [...] daar krachtig openbaren, naarmate de Russen vertre[kken]. De gisting tegen de Russische troepen is zeer groot. [Zou]den de Oostenrijkers in Klein-Wallachije binnen tr[ekken] om die beweging tegen te gaan, of om haar te [...] steunen? De eerste onderstelling is onaannemelijk [...] wat de tweede aangaat: zoo Oostenrijk de bew[eging] tegen de Russische in-bezit-neming wenscht aan te mo[edigen] dan was dit noodig zoolang de Russische troepen [...] onderdrukten, maar niet, wanneer zij zich, ten [...] van hunne verwijdering in volle vrijheid kan ontw[ikkelen].

De zaken van den Griekschen opstand gaan [...] achteruit. Al de laatste berigten (zie hierboven) [...] daarin overeen, dat de opstandelingen veel nederlag[en heb]ben geleden. Hun hoofdkwartier is door de Turken [...] verd. Twee hunner voorname hoofden Psavellas [...] raïskaki zijn geheel verslagen. De derde, Grivas, is [...] vlugt. Te Messomo, waar zij volgens vroegere b[...] overwonnen zouden hebben, zijn zij mede versla[gen]. [...] mag zeggen, dat de Grieksche opstand mislukt [...] nog lang zal die groote onheilen achterlaten. Kon[ing] [...] zal zich reeds bitter beklagen, dat hij zich door [...] keloosheid van zijn bewind heeft laten medeslepen [...] zelfs zijdelings den opstand aan te moedigen.

Zijn rijk zal door die medepligtigheid veel lijden [...] de blokkade van Griekenland nog niet officieel ver[...] is, kan men intusschen zeggen dat zij daadwerkelijk [...] staat. Met uitzondering van Pyrraeus worden al de [...] ten van Griekenland streng bewaakt. Te Patras, [...] netza, te Stylide, te Negrepont bevinden zich [...] en Engelsche oorlogschepen, die geen vaartuig [...] trekken, zonder het te onderzoeken. Bij den [...] van den handel, dien deze maatregelen veroorzaken, [...] zich in Griekenland groote ellende, die verschrikkelijk [...] toegenomen. De toestand van dat koningrijk is aller[...] lottigst. Gelijk te vreezen was, maken de zeeroovers [...] dien toestand gebruik; zij verschijnen weder in de w[...] van de Archipel, niettegenstaande het toezigt der Eng[elsche] en Fransche schepen. Tusschen de kaap Doros en [...] Andros is een Engelsche koopvaardij-brik aange[...] overmeesterd, en het scheepsvolk vermoord. De k[...] zijn geplunderd en het verlaten schip aan wind [...]

gegeven en nabij het eiland vergaan. Ook niet ver van Syra zijn zeeschuimers ontdekt.

De *Gazette van Triest* zegt, dat den 16en April 3 Engelsch-Fransche stoomschepen 15 Russische vaartuigen in de Zwarte Zee hebben prijs verklaard. Eene Fransche stoomboot is nabij Odessa op de kust geslagen, maar werd toch kort geleden weder in zee gebragt.

Gelijk reeds gemeld is, zijn de ratificatien van het verdrag, tusschen Oostenrijk en Pruissen gesloten, uitgewisseld. Men onderstelt dat, nu deze formaliteit is vervuld, de overeenkomst officieel aan de beide westelijke mogendheden zal worden medegedeeld, die, zich grondende op het protocol van 9 April, naar men zegt, niet zullen nalaten binnen kort eene stellige aanvrage tot medewerking aan de twee Duitsche hoven te rigten. Die aanvrage zou het onderwerp van deliberatiën bij de Weener-conferentie uitmaken.

Hoe vreemd het ook, zijn er weder vredes-geruchten in omloop, die zoowel van de zijde van Duitschland als van Parijs worden vernomen. Het is onnoodig te zeggen, dat men daaraan niet veel gewigt moet hechten, maar wellligt kunnen die geruchten eene oplossing vinden in tijdingen uit Berlijn, waaruit blijkt dat de Czaar zou hebben verklaard, dat de twee voorname grondslagen van het laatste Weener-protocol, onschendbaarheid van het Turksche rijk en gelijkheid van alle Christenen in het Oosten, volmaakt met zijne bedoelingen overeenkwamen. Die verklaring moet zelfs zoo stellig geweest zijn, dat de eenige moeijelijkheid, die tusschen de twee groote Duitsche mogendheden en Rusland nog bestaat, slechts loopen zou over het vraagstuk der ontruiming van de Vorstendommen. Men merke daarbij wel op, dat Oostenrijk evenmin als Pruissen dezelfde vorderingen als Frankrijk en Engeland maken, ten opzigte der vrije vaart in de Zwarte Zee, der afschaffing van de oude verdragen, enz. De Czaar zou er nu wellligt niet van verwijderd zijn in onderhandeling te treden over het vraagstuk der ontruiming van de Vorstendommen. En, zoodra dit punt geregeld ware, zouden de twee Duitsche mogendheden nopens het Oostersche vraagstuk geheel belangloos zijn. Dat zijn de geruchten, die in staatkundige kringen loopen. Dat is wellligt de oorsprong van de vredegeruchten, waarvan nu weder sprake is. Men moet er echter niet de minste waarde aan hechten. Op dit oogenblik van vrede te spreken, dat is te laat of wellligt nu nog te vroeg.

Het is zeker, dat de heer von Meijendorff ten aanzien der ontruiming van Klein Wallachije, aan het Weener-kabinet inlichtingen heeft gegeven, die overeenkomen met hetgeen deswege van het eerste oogenblik gezegd is. De Oostenrijksche regering heeft, zoo schrijft men uit Weenen van 30 April, van die goede bedoelingen van Rusland jegens Oostenrijk acte genomen, maar zij heeft het aan den heer von Meijendorff niet verholen, dat die maatregel haar niet voldoende voorkwam en dat het Weener-kabinet verlangde niet alleen de ontruiming van een deel van Wallachije, maar van al de Vorstendommen. Naar den loop, dien de zaken hebben genomen, schijnt die vrijwillige ontruiming der Vorstendommen door Rusland thans tot de onmogelijkheden te behooren.

De Londensche *Globe* wedersprekt het berigt van een New-Yorksch dagblad, dat tusschen Engeland en de Vereenigde Staten eene overeenkomst voorloopig gesloten zou zijn omtrent de behandeling der Noord-Amerikaansche vlag in den aanvangenden oorlog. « Het is ook zeer onwaarschijnlijk — zegt het ministeriële blad — dat de gezant der Vereenigde Staten eene formele overeenkomst zou wenschen te sluiten over het regt om schepen onder onzijdige vlag te doorzoeken: een regt welks bestaan door zijn land ontkend wordt. Van den anderen kant heeft ons gouvernement bij al zijne zucht om den handel van bevriende landen zoo weinig mogelijk overlast aan te doen zorgvuldig elk regt voorbehouden, waarop voor de kroon van Groot-Brittanie eenmaal aanspraak is gemaakt. Zoo zegt de verklaring der Koningen omtrent de behandeling der onzijdigen, dat H. M. van een deel harer regten als oorlogvoerende mogendheid geen gebruik willende maken, voor het tegenwoordige ook geene kaperbrieven zal uitgeven; die beperking beduidt niet dat het gouvernement weifelt in de afkeuring der kaapvaart, maar alleen dat Hr. Mjs. tegenwoordige raadslieden aan hunne opvolgers het oordeel daarover zullen vrijlaten, en aan toekomstige souvereinen onzes lands de banden niet meenen te mogen binden.»

— De *Preussische Correspondenz* berigt, op grond van mededeelingen uit St. Petersburg, dat het exequatur der Engelsche en Fransche consulaire agenten in Rusland den 21sten April is ingetrokken. De Britsche consulaire agenten, die tevens Britsche onderdanen zijn, hadden bevel ontvangen, om het land te verlaten; de overige waren alleen uitgenoodigd om hunne ambtsverrigtingen te staken. Wat de Fransche consulaire ambtenaren betreft, was aan dezen, met uitzondering der consuls te Odessa, Tiflis en Warschau, door de Russische regering vrijgelaten, als bijzondere personen onder de bescherming der Russische wetten in het land te blijven.

— De Weener *Lloyd* zegt, dat volgens de jongste tijdingen van het tooneel des oorlogs, vorst Paskewitsch eerstdaags zijne operatiën scheen te zullen aanvangen met eene onderneming tegen Schumla, het Turksche hoofdkwartier; doch dat Omer-Pacha, naar het zich liet aanzien, op de lijn des Balkans zou kunnen stand houden tot de aankomst der Westersche hulptroepen.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

De Commissie van Rapporteurs uit de Tweede Kamer voor het wets-ontwerp, houdende eenige veranderingen in het bestraffen van misdrijven, door het krijgsvolk te water gepleegd — kennis genomen hebbende van de Memorie van Beantwoording, door de Ministers van Justitie en van Koloniën op haar Voorloopig Verslag ingezonden — heeft geen nader onderzoek in de Afdeelingen te dezer zake noodig geacht.

De Commissie van Rapporteurs uit de Tweede Kamer voor het wetsontwerp betreffende het verleenen van pensioen aan mindere geëmploijeerden, werklieden en bedienden, op daggeld werkzaam bij inrigtingen van 's Rijks zee- en landmagt, heeft — na kennis genomen te hebben van de Memorie van Beantwoording, door de heeren Ministers van Marine en van Oorlog, onder dagteekening van den 24sten April jl. op haar Voorloopig Verslag van den 18den Maart jl. ingezonden, en van de Nota van wijzigingen daarbij gevoegd — geen nader onderzoek te dezer zake in de afdeelingen noodig geoordeeld. Tevens heeft zij gemeend, zich van het uitbrengen van een eigen oordeel omtrent de punten, in de gewisselde stukken behandeld, te kunnen onthouden.

's Gravenhage, 4 Mei.

Z. M. heeft den heer P. J. de Wolf, benoemd tot secretaris-penningmeester van het heemraadschap van de Mark en Dintel, provincie Noordbrabant.

Z. M. heeft benoemd tot griffier bij het kantongeregt te Delft, C. G. E. Gerlach, candidaat-notaris.

Z. M. heeft aan de volgende officieren bij de rustende schutterijen op hun verzoek eervol ontslag verleend, als: in Friesland, P. L. Hannema, officier van gezondheid der 3de kl.; A. U. Noordenbos, 1ste luit.: H. Miedema, 2de luit.; K. F. Botma, 2de luit.; D. D. Breuning, officier van gezondheid der 2de kl.; J. G. S. Gerkema, 1ste luit.; mr. J. H. J. van Wageningen, kapit.: S. L. Durksz, kapit.; in Groningen: jhr. T. van Swinderen, kapit.; mr. A. G. Wildervanck, kapit.; G. F. baron van Asbeck. Voorts bij de rustende schutterijen benoemd: in Friesland: tot officier van gezondheid der 3de kl. L. C. Murraij Bakker; tot 1sten luit. N. E. Servatius; tot 2de luits. A. J. Hogendijk, H. Wobma en B. J. Hiemstra; tot officier van gezondheid der 2de klasse, A. L. van der Sluis; tot 1sten luit. W. J. Oppedijk; tot 2den luit. B. E. S. van Welderen baron Rengers: tot kapit. J. W. Bekker; tot 2de luits. A. P. Sierdsema en K. de Jong; tot kapit. J. F. Mansfeldt; tot 1sten luit. J. H. Molenaar, tot 2den luit. A. A. Uitenhage de Mist; tot 2den luit. A. L. van der Niepoort; in Groningen: tot kapit. H. Willemsen; tot 1sten luit., A. Barenbroek; tot 2den luits. D. Nanninga en J. D. Haen; tot kapit. J. G. Noording; tot 1sten luit. T. Veenema Az.; tot 2den luit. B. Romeling.

Z. M. heeft aan A. Luteijn, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als burgem. van Breskens; en als zoodanig benoemd M. M. Meijer, secret. dier gemeente; voorts tot burgem. van Streefkerk H. Gauthier; en tot burgem. van Nieuw-Lekkerland jhr. J. E. A. R. Rom Kraijenhof.

Z. M. heeft benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen: te Zuilen c. a. de heer K. J. Gey van Pittius; te Herwen c. a. den heer J. F. Soer; tot ontvangers: der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijsen te Coevorden, den heer jhr. J. van Beresteijn: der directe belastingen en accijnsen te Haastrecht c. a. den heer D. W. C. Veldhorst; tot ontvangers der directe belastingen en accijnsen: tot Voerendaal c. a., den heer J. Stam; te Heerewaarden, den heer M. J. J. van Buuren.

Z. M. heeft benoemd bij het 5de regem. infant. tot 1ste luit. kwartierm. J. J. D. H. Verschoor en L. M. A. Rant; bij het regem. jagers te paard, tot kapit. kwartierm. den 1ste luit. kwartierm. W. C. D. van Rijen.

* In de residentie is aangekomen en aan het *Hôtel de Oude Doelen* afgestapt, Z. Exc. de heere Lomonosshoff, nieuw benoemd minister van Z. M. den Keizer aller Russen bij het Nederl. Hof.

* De heer de Belmont, zaakgelastigde van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika bij het Nederl. Hof, is van Londen in de residentie teruggekeerd.

* Naar men verneemt worden er bevorderingen bij het wapen der kavallerie te gemoet gezien.

* De leden aan *het klein St. Hubert*, zullen zich aanst. Zaturdag, na afloop van het schieten om prijzen, waartoe Z. K. H. Prins Hendrik er een heeft uitgeloofd, zich aan een vriendschappelijk diner in het *Hôtel de l'Europe* vereenigen, dat met de hooge tegenwoordigheid van Z. K. H. zal worden vereerd.

* Den 29en April had alhier eene zeldzame feestviering plaats. De heer A. K. Staak, Sergeant Majoor bij de 4e komp. 2e Bataillon der Dienstdoende Schutterij, mogt als toen zijne dertigjarige effective dienst daar bij bereiken. Nadat hem op dien dag van verschillende zijden, als ook van het bestuur der Onder-officiers-vereeniging de gelukwenschen en van de onder-offieren zijner Compagnie een geschenk was aangeboden, werd hem door de evengemelde Vereeniging in eene buitengewone vergadering van Dingsdag 2 Mei een fraaijen kristallen bokaal met zilveren voetstuk waarop eene toepasselijke inscriptie als blijk van hulde vereerd. Was reeds, voor een paar jaren geleden, door Z. M. den Koning een besluit genomen waarbij langdurige Schutterlijke dienst door eeremetaal werd erkend, thans nu genoemden Sergeant Majoor het dubbeltal dier dienstjaren tellen mogt wist ook de Onder-officiers-vereeniging dat merkwaardig tijdperk naar waarde te schatten. Genoeglijk was deze avond voor de aanwezige leden en door hen werden verschillende toasten op het welzijn van Koning en vaderland, heeren hoofd-officieren, enz. ingesteld waarna ieder wel voldaan huiswaarts keerde.

Z. M. heeft bepaald, dat uit aanmerking van de aanhoudende duurte der eerste levensbehoeften, van 1 Mei tot 31 Julij aanstaande het bedrag der kortingen op de soldij van militairen van het leger ten behoeve van het kleeding- en reparatiefonds, zoodanig worde geheven, dat de man, die aan het maximum der inhouding is onderworpen, minstens 20, en degeen die op het minimum is gesteld, minstens 25 cent per 5 dagen, vrij aan zakgeld ontvange.

Paus Pius IX heeft, volgens *de Tijd*, benoemd tot honoraire kamerheeren de ZEw. hooggel. heeren C. Broere, professor te Warmond; F. J. H. Borret, oud-professor, thans pastoor te Vogelzang, en J. A. Smits, R. K. priester te Amsterdam; en tot ridders der orde van den H. Gregorius de Groote de heeren J. A. Alberdinck Thijm en C. F. Lurasco.

* Naar men verzekert, zou de heer Mr. A. C. G. Alsche, officier van Justitie bij de arrondissements-regtbank alhier, zijn ontslag als lid van den gemeenteraad hebben ingediend. Behalve dat door dit ontslag een der bekwaamste raadsleden zal worden gemist, zal bovendien zijne afwezigheid te meer gevoeld worden bij de aanstaande behandeling van de verzameling der policie-verordeningen, die binnen kort aan de orde zal worden gesteld, en waarin vele voorzieningen en strafbepalingen voorkomen, tot welker bespreking of vaststelling het genoemde raadslid, uit den aard zijner betrekking en als de vrucht van zijne opgedane ondervinding, met kennis van zaken zou hebben kunnen medewerken.

* Na de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gister, zijn de afdeelingen vergaderd geweest, ten einde aanhangige ontwerpen te onderzoeken. Ook heden hebben de afdeelingen zich daarmede bezig gehouden en overwogen de ontwerpen: 1°. nopens de dading van Mark en Dintel; 2°. wegens de verhooging van hoofdstuk V der staatsbegrooting voor 1854; en 3°. betrekkelijk de ruiling met de gemeente Middelburg.

* De gewone audientie van den Min. v. Binnenlandsche Zaken zal op aanst. Zaturdag 6 Mei geen plaats hebben

Door plaatsgebrek gister daarin verhinderd deelen wij thans hieronder, als hulde aan den waardigen afgestorvene, mede de korte levensschets van den overleden vice-admiraal J. C. Rijk.

Het Vaderland heeft een gevoelig verlies geleden door het onverwacht afsterven van den Heer Rijk, oud-minister van marine, vroeger gouverneur-generaal der West-Indische Bezittingen, en nu laatstelijk lid van de tweede Kamer der Staten-Generaal. De Heer Julius Constantijn Rijk was den 14den Januarij 1787 geboren en heeft, gelijk zoo vele vroegere Nederlandsche zeeoversten, zijne loopbaan van de eerste trappen der zeedienst vooraf door eigen oefening, beklommen. Het was in 1799, dat hij als scheepsjongen in dienst trad en reeds in de eerste tijden van zijne dienst deed hij zich, door zijne toewijding aan 's lands belangen en zijne bijzondere gaven, kennen, zoodat hij reeds in 1804, dus op slechts 17-jarigen ouderdom, een kanonneerboot op onze kusten mogt bevelen. In 1808 werd hij, tengevolge van doorslaande blijken van dapperheid en kunde tot luitenant der marine benoemd en mogt hij, gelijk vroeger van den admiraal Ver-Huell, later de bijzondere aandacht van zijnen kapitein, baron Melvill van Carnbée opwekken. Tijdens de Fransche tusschenregering onderscheidde hij zich bijzonder, zoowel door zijne inspectie- en kruistogten op de Oost-Friesche kusten, voorts als adjudant van den admiraal de Winter en eindelijk door zijn bekend gedrag aan den Helder, van waar hij een berigt naar Parijs wist over te brengen op eene wijze, die de stoutste zeelieden verwonderd deed blijven er die hem op 25 jarigen ouderdom de ridderorde van het Legioen van Eer deed verwerven. Na het herstel der Nederlandsche Regering, trad hij weder in Nederlandsche dienst. Koning Willem I stelde zijne kunde en ervaring grootelijks op prijs, blijkens zoo vele lastgevingen jegens het loodswezen, het uitgeven van kaarten, enz. Na eene togt in de Middelandsche Zee keerde hij in 1820 in Nederland terug; hij werd in het volgende jaar tot kapitein-luitenant bevorderd. Voor de hydrogaphie, gelijk eenige jaren later voor het stoomwezen, deed hij oneindig veel in het belang van 's lands marine. In Jan. 1825 zag hij zich het opperbevel toevertrouwd over de korvet Pallas, aan boord waarvan zich de hertog Bernard van Saxen-Weimar inscheepte, om eene wetenschappelijke reis in Engeland en de Vereenigde Staten te doen. Het was ten gevolge van die reis, dat hij met eenen bijkans voorzeggenden geest de groote beteekenis van den stoom voor de marine aanwees en in praktijk wilde gebragt hebben. In 1828 werd hij naar Oost-Indie gezonden en droeg aldaar nog ruimschoots het zijne bij tot beeindiging van den oorlog op *Java*, tot beteugeling van den opstand der Chinezen op Banka, alsmede tot het bevorderen der wetenschappelijke bemoeijingen, van de scheepvaart in Indie. Naauwelijks in 1830 in het vaderland terug, had hij een zeer werkdadig aandeel aan de bewegingen der vloot voor en op de Schelde en werd hij tot kapitein-ter-zee bevorderd, in welke hoedanigheid hij het bevel erlangde over het grootste schip der Nederlandsche marine, *de Zeeuw*, van 96 stukken. Men kent de togten, die hij gedurende twee jaren met dat schip ter beveiliging van 's lands vaarwateren deed, en waarin hij zoowel de goedkeuring van 's lands regering als het vertrouwen en de bijzondere gehechtheid zijner onderhebbenden mogt verwerven. Na de voorloopige staatkundige schikkingen in het jaar 1833 deed hij met datzelfde schip, aan boord waarvan zich Z. K. H. Prins Hendrik bevond, eene togt naar de Noordsche hoven en naar Engeland, in al welke streken Neêrlands vlag grootsche herinne-

ringen aan de tijden van de Ruyter, Tromp en Peter de Groote opwekte. Na zijne terugkomst in het vaderland werd kapitein Rijk tot kommandant van het instituut te Medemblik benoemd. Vier jaren lang arbeidde hij in die gewigtige betrekking met onbezweken vlijt en voerde in het onderwijs voor de marine zoo vele verbeteringen in, dat het tijdperk van zijne leiding over het koninklijk instituut, als hoogst gedenkwaardig mag genoemd worden en hij als de grondlegger mag worden gerekend van de volslagen vernieuwing eener school, waaruit eene gansche reeks van uitstekende zee-officieren is voortgekomen.

Zijne groote bekwaamheden en toewijding aan de belangen des lands deden hem in 1838, met de bevordering tot schout-bij-nacht, een werkkring openen van veel uitgestrekter omvang en nog grooter onderscheiding: hij werd verheven tot gouverneur-generaal van Neêrlands West-Indische bezittingen. Hij voerde aldaar het bewind tot in 1842. Men weet welk een invloed hij aldaar mogt verwerven door zijne edele inborst, door zijne zucht om 's lands dienst met de wenschen en behoeften der ingezetenen overeen te brengen en door zijne beleidvolle pogingen tot wegneming van misbruiken en gebreken in het bestuur, zooveel dit hem mogelijk was. Van daar dan ook, dat zijn bewind een schoone bladzijde in de geschiedenis der West-Indien beslaat en men op eene treffende wijze het leedwezen over zijn vertrek uit de Kolonie zag aan den dag leggen. Het was tot vervulling van eene niet minder gewigtige betrekking, dat hij door Koning Willem II naar het vaderland werd geroepen. Hij werd hier namelijk benoemd eerst tot directeur-generaal, vervolgens tot minister van marine en bevorderd tot vice-admiraal. Hij bleef tot den jare 1849 het bestuur over de marine voeren. Men herinnert zich nog levendig de verschillende beschouwingen over dat bestuur, waarover het hier de plaats niet is te spreken. Hij heeft zelfs in de laatste jaren zijns levens zijne geheele ministeriele loopbaan met echte zeemans rondheid te boek gesteld, en hoe men ook over dat bestuur denken moge, men zal in die geschriften zijnen vaderlandschen geest en blijken van zijne theoretische en practische bekwaamheid in al wat het zeewezen betreft, niet miskennen. In het verleden jaar werd hij van wege 's Gravenhage, gekozen voor 's lands vertegenwoordiging.

Eergisteren nog was het den Heer Rijk gegeven eene veel geliefde dochter, zoo even uit de Indien aangekomen, te Amsterdam te verwelkomen en herwaarts te geleiden; welligt door de vreugdevolle aandoeningen bij het wederzien, werd hij gisteren ochtend door eene beroerte overvallen, die hem in den namiddag ontrukte aan zijn thans zoo diep bedroefd gezin, aan zijne overige betrekkingen en buitengemeen talrijke vrienden zoo wel hier te lande als vooral ook in de Overzeesche gewesten.

Het ligt niet in het bestek van dit eenvoudig levensberigt in vele bijzonderheden te treden over zijne veelomvattende bemoeijingen, over geschriften, in verschillende talen, die op zijne langdurige loopbaan van zijne onbezweken zucht voor het zeewezen en voor de wetenschappen in het algemeen getuigden; wij behoeven niet op te tellen al de onderscheidingen, die hij van wetenschappelijke inrigtingen en gekroonde hoofden of regeringen van vele landen verwierf; genoeg zij het te herinneren, dat hij binnen en buiten 's lands door al wat de zeevaart luisterrijks telt werd hooggeschat; dat hij tot zijne laatste dagen met beroemde mannen in zijn vak in gestadige briefwisseling bleef en het hem een lust was anderen daarin voor te lichten. Zijn karakter was als zijn gelaat, open, gul, heusch; zijne zucht om wel te doen naar vermogen, deed zich door edele daden kennen. In het bestuur verweet men hem te veel goedhartigheid; maar van de andere zijde bedacht men, dat hij was een onverschrokken zeeman, rijk aan ervaring, aan menschenkennis, opgeklommen, zoo als boven gezegd is, door eigen kracht van verdiensten, door gestadige oefening, door geestdrift voor het vaderland, door onkreukbare regtschapenheid! Zijn leven zal dan ook voor den zeeman in het algemeen en voor den Nederlandschen zeeman in het bijzonder steeds een nuttig, waardig voorbeeld blijven en de naam van Rijk gewisselijk geplaatst worden onder die, welke met eere genoemd worden als het zake is mannen te vermelden, die hun leven hebben gewijd aan de handhaving der regten, belangen en roem van Nederland en zijn Vorstenhuis!

* Men verneemt dat het stoffelijk overschot van Z. Exc. den Heere Rijk, aanstaande Zaturdag morgen ten 8 ure op de begraafplaats Eikenduinen ter aarde zal worden besteld.

De vrijzinnige kiezersvereeniging te Amsterdam heeft tot hare kandidaten bij de aanstaande verkiezing van twee leden van provinciale staten van Noord-Holland, gekozen, de heeren mr. K. Ameshoff en mr. W. J. C. van Hasselt, welke beide heeren de kandidatuur hebben aangenomen, in de plaats van den heer van der Hoop, overleden en en van mr. J. van Lennep.

De *Geneeskundige Courant* meldt uit Amsterdam, dat aldaar op 5 April eene vergadering van eenige (24) invloedrijke ingezetenen is gehouden, die zich geconstitueerd heeft tot eene *vereeniging tot verbetering van het volksvermaak* te Amsterdam, met het doel om de afschaffing van de kermis te bevorderen. In eene volgende vergadering zal het bestuur, bestaande uit de heeren Kooy, mr. Molster, dr. Herkenrath, mr. E Boas en mr. B. J. Mulder, een voorstel ter tafel moeten brengen.

Volgens den Staat, aanwijzende het aantal reizigers, benevens de opbrengsten, gedurende de maand April 1854, zijn vervoerd 79,095 reizigers, waarvan de opbrengst bedroeg *f* 75,109.60; die van de goederen was *f* 15.129.03½, alzoo totale opbrengst *f* 90,238.63½.

Volgens berigten uit St. Petersburg van 18/6 April jl. heeft de Russische regering de volgende bepalingen gemaakt omtrent de inkomende regten bij invoer te land der volgende artikelen:

Ruwe suiker (tot dusverre alleen ter zee geoorloofd à Z. R. 3 80 voor witte en Z. R. 3.20 voor gele per pd.) zal zonder onderscheid der qualiteit betalen Z. R. 2 per pd. bij invoer over de grenzen naar het koningrijk Polen en Z. R. 2 50 per pd. bij invoer van Pruissen naar Rusland. Insgelijks zal geraffineerde suiker, tot nu toe verboden, kunnen worden ingevoerd tegen 4 Z. R. per pd.

Koffij, betalende ter zee of over de landgrenzen Z. R. 3.70, zal betalen Z. R. 2.50, en

Olijfolie, betalende Z. R. 1.85 ter zee en Z. R. 1.25 c. per pd. te lande, zal worden toegelaten tegen 65 c. Z. te lande.

Amerongen, 3 Mei. Even als in de vorige week, werd ook op de gisteren alhier gehouden laatste beestenmarkt, veel vee aangevoerd. Over het algemeen was er veel handel, en vond het vee tot hooge prijzen gereedelijk koopers. Zoowel op den marktdag van verleden week, als van gisteren, zijn verschillende premien uitgereikt.

Zutphen, 3 Mei. Door de langdurige droogte en eenen daarbij aanhoudenden schralen en zelfs sterken wind, verlangden onze landbouwers sedert eenigen tijd zeer naar regen. In de laatste dagen is die wensch in ruime mate vervuld geworden. Zelfs hadden wij dezen middag een, voor dezen jaartijd, zeer hevig onweder vergezeld van hagel en veel regen. Aan stormwinden heeft het in de laatste dagen geenszins ontbroken. Overigens vernemen wij, dat de bouw- en weilanden een zeer gunstig vooruitzigt opleveren.

Dedemsvaart, 1 Mei. Men is voornemens binnen weinige dagen onder het ambt Hardenberg het fundament te leggen voor eene kolossale stoomfabriek, waarin turf tot coke zal worden bereid om daaruit tevens teer en andere ingrediënten te trekken. Men noemt den heer van Sonsbeek, oud-minister, en een Belgisch heer, als oprigters.

Groningen, 2 Mei. In de vergadering van den gemeenteraad van 29 April is met 17 tegen 3 stemmen besloten, de verpleegkosten voor veroordeelde bedelaars in de kolonien van de maatschappij van weldadigheid, van wege deze gemeente voortaan niet meer te betalen.

Advertentiën.

223ste Nederlandsche Staats-Lot[...]

4e LIJST. 2e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

N°. 11358 *f* 1000.

Prijs-Courant der Effect[...]

AMSTERDAM, 4 Mei 1854.

Nederland.	Pct.		($\frac{13}{16}$	**Rusland.**	Pct.
Ned.W.Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$55\frac{9}{16}$	$\frac{13}{16}$		
Dito Certificat. .	3	$66\frac{5}{8}$		*Hope* 1798/1816	5
Dito Dito . .	4	$83\frac{1}{8}$		Dito 1828/1829	5
O. I. Leening. .	4			Cert. 1831/1838	5
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$			Dito Dito	$4\frac{1}{2}$
Hand.-Maats. .	$4\frac{1}{2}$			Dito *Hope* . . .	4
Belgie.				Dito *Stieglitz* .	4
Certificaten. . .	$2\frac{1}{2}$			Dito dito 5e Ser.	4
D° *Rothschild* .	$2\frac{1}{2}$	$44\frac{3}{4}$		Inschr. Assig. .	6
Frankrijk.				Certific. dito. .	6
Obligatiën . . .	3				
Spanje.				**Polen.**	
Nieuwe	1	$17\frac{1}{8}$		Obligatiën . . .	4
Dito Buitenl. .	3				
D° Binnenl. 6/m.	3	$32\frac{1}{2}$		**Oostenrijk.**	
Bew. Sp. Com.				Metalliek . . .	5
Amort. Schuld.				Dito bet. Amst.	5
Portugal.				Dito letter B. .	5
Londen nieuwe.	5	$32\frac{3}{16}$ $\frac{1}{4}$	$\frac{3}{16}$	Dito 1847 . . .	$2\frac{1}{2}$
Dito uitgest . .	4			Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. 92; Mexic[...] 3 pct. $22\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$, $\frac{3}{4}$; dito Onb, $22\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$, $\frac{3}{4}$.

De markt blijft met veel kooplust in Holl., [...] en Oostenrijksche fondsen hare vooruitgaande beweg[...]

FRANKFORT, Woensdag 3 Mei. 5 pct. Me[...] Spanje binn. 3 pct. 33; dito 1 pct. $17\frac{5}{16}$; W[...] $117\frac{1}{8}$; dito Parijs $94\frac{1}{4}$; dito Ween. $86\frac{7}{8}$.

LONDEN, Woensdag 3 Mei. Consols op t. $87\frac{5}{8}$ [...] N. 3 pct. $23\frac{3}{8}$, $23\frac{3}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. $59\frac{1}{2}$ [...] pct. 79; Spanje 1 pct. $17\frac{1}{2}$, $17\frac{1}{2}$; dito 3 pct. bi[...] Certificaten $3\frac{5}{8}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. $79\frac{1}{2}$, $79\frac{1}{2}$ [...] $92\frac{1}{2}$; Holl. 4 pct. 85; dito $2\frac{1}{2}$ pct. $56\frac{1}{2}$.

Kalme beurs, doch flaauw. Disconto 5 pct.

PARIJS, Woensdag 3 Mei. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. op t[...] 3 pct. 64.05; Sp. Binnenl. 3 pct. $32\frac{3}{4}$; dito 1 p[...] $4\frac{1}{2}$ pct. $85\frac{1}{4}$; Rusl. $4\frac{1}{2}$ pct. 78; O. Metall. 5 p[...]

WEENEN, Woensdag 3 Mei. N. Metall. $85\frac{7}{8}$; [...] 111; Lot. v. fl. 250 $119\frac{1}{2}$; Bankactien 1190; [...] Wissel Londen 13.22; Parijs $161\frac{3}{4}$.

Er zou eene nieuwe leening te Londen geslot[...]

MADRID, Zaturdag 29 April. Sp. binn. 3 p[...] nieuwe 1 pct. $17\frac{1}{2}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gra[...]